

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE
RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE

РІК XXXУ

ГРУДЕНЬ 1989

Ч. 12 (418)

ЩО ЦЕ? АНУ ВІДГАДАЙТЕ!

Сипле, сипле, сипле — — — —
Вже присипав доли, гори,
Вже весь світ мов біле море,
Біле море без доріг.
Сипле, сипле, сипле — — — —.

— — * — —

ДИВНИЙ МЛИНОК

Має п'ять теж пальців
Самі ж не рухнуть
Без кісток вони, та людям
Часто припадаються.

— — * — —

1. НАРОДНІ ЗАГАДКИ

- Живе — лежить, умре — побіжить,
- У дворі горою, у хаті водою.
- Дід без сокири міст ладнає.
- Людей не було, дощок не клали,
А через річку міст збудували.

— — * — —

2. ЗАГАДКИ — НЕДОМОВКИ

- Таку я вдачу маю,
То лину, то стрибаю,
А прийде зима,
Стану сама.
Думав хлопчик день, —
Не вгадав,
Думав два — не вгадав,
Бо про не згадав.

— — * — —

- В небі хмара пролітала,
Білий пух порозсипала.
Він на землю міцно ліг,
Називають його

в.

Без води не минеться, Мис руки, мис тіло,
А з водою пиниться, Знаю, знаю, це є

— — * — —

МЕТАГРАМА

З „К” дерева захищає,
І на них вона завжди;
З „Н” звірятко заховає,
Коли треба, від біди.

ЩО ЦЕ?

- Летить тихо, лежить тихо,
А як сонце припече —
З шумом потече.
- Зимою буває, а весною щезає.

НЕДОМОВКА

(Уклала Г. Чернобицька)

Цюк! Цюк!
Я дурниці не кажу,
я кілочок затешу.
Гуп! Гуп!
Працювати я люблю,

я поліно розколю.
Гуп, гуп по поліну,
не влучайте по коліну.
Раз, два, три, чотири!
Ви не знаєте ?

— — * — —

ЗАГАДКА

Молоток нас б'є та б'є
і зігнутись не дає.
Ми й не скаржимося ніколи,
бо така вже наша доля:
угрузаємо потрошку,
поки міцно сядем в дошку.
Нас товчуть по голові —
роблять саночки нові.

— — * — —

ДОДАЙ ЛІТЕРУ

- Слово має один склад,
Живе в лісі, хоч не гад,
А додай до нього „т” —
З пошти може він прийде.
- В ясний день і в темну нічку
Нас веде він понад річку:
А додай до нього „о” —
Буде більше, як село.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК з ч. „ВЕСЕЛКИ” за Листопад 1989 р.: **ЩО ЦЕ?** Літак. **ДИВНИЙ МЛИНОК:** Годинник. **ЯКІ ЦЕ ПОМІЧНИКИ?** Окуляри. **НЕЗВИЧАЙНИЙ РАХІВНИК:** Годинник. **ЯКЕ ЦЕ СТВОРІННЯ?** Стіл. **ЗАГАДКА-НЕДОМОВКА:** Губи, зуби, (в) роті. **ЯКА ЦЕ ПІСНЯ?** Гей, у лузі червона калина. **ЯКІ ЦЕ ДЕРЕВА:** Дуб, сосна.

З кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа, 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Миколи Бутовича

Published monthly, except May to August By monthly at Jersey City, New Jersey

30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8.00 per year, UNA members \$5.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:

Іван Брикович: Св. Миколай любить тварин.
А Ви, Діти?

Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації Е. КОЗАКА

ПОЧАЛАСЯ ЗИМА...

Вже вам не дрімати, лижви і санчата,
Вже вам не скучати, хлопці і дівчата!

Сіється з-за хмари білий-білий сніг,
Білим покривалом він на місто ліг,
А дороги й парки і церкви й доми
Одяглися в хутро білої Зими.

Вибігають діти, радісні та гожі —
Червоніють личка, мов розквітлі рожі.
Хоч залазить холод в рукави, за плечі,
Він не налякає бравої малечі.

На ставку, на річці повно дівтори,
На санках з'їжджають з білої гори.
Птицями літають по гладкім льоду,
А з полів їм вітер грає на дуду.

ДНІПРОВА ЧАЙКА

ЯК УПАДЕ СНІГ

Як упаде біленький сніг
І все довкола вкриє,
Мороз потисне й на шибках
Квітки зими засіє.

У теплій хаті жебонять
Про щось то діти тихо,
На небо дивляться з вікна,
На личках видно втіху.

Бо звідти зійде в ніч оцю
З небес святий Микола,
Дарунки пишні принесе
З небесного престола.

Жебоніти — лепетати, швидко говорити.

СВ. МИКОЛАЙ ВЕЗЕ ДАРУНКИ

(Ілюстрація Арка Андрусечка)

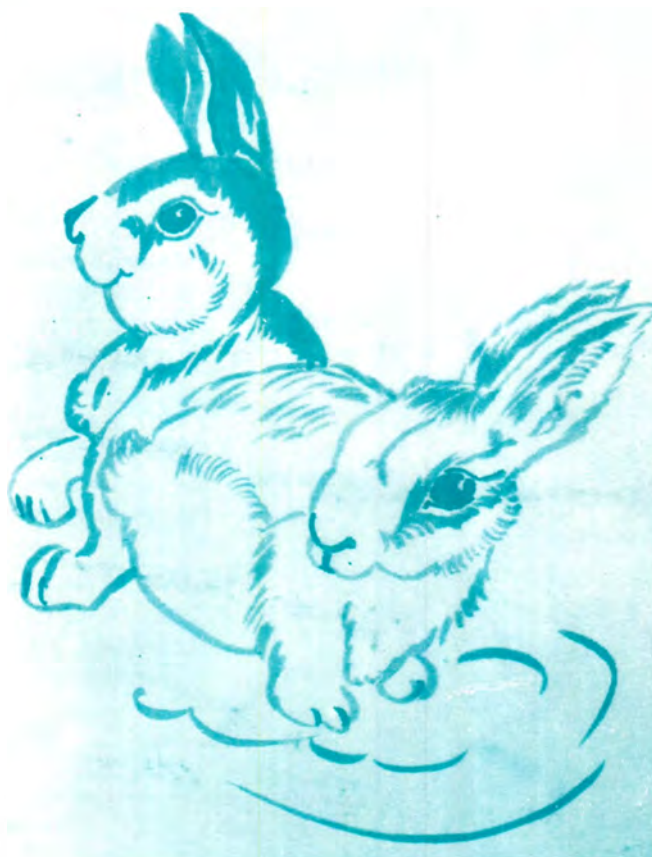
Тиха нічка, світять зорі,
Сніг біленький мерехтить,
За селом, ген там за лісом
Десь дзвіночок гомонить.
З лісу вибігли зайчатка
Поставали на лапках,
Миколай везе дарунки
Чемним дітям на санках.

К. ПЕРЕЛІСНА

СНІЖИНКИ

Закрутилися сніжинки,
Як метелики прудкі,
Прилетіли до ялинки
И почепились на гілки.
Голі кущики прикрипи,
Припушили моріжов,
І доріжку побілили –
Зовсім інший став садоч!

Прудкий — швидкий (quick, swift); при-
пушити — прикрити злегка, немов пухом.

Наталя ЗАБІЛА

ЦЕ ВЖЕ ГРУДЕНЬ...

(Ілюстрація Арка Андрусечка)

Змерзлим грудням скрізь і всюди
вкрилось поле і шляхи.
— Це вже ГРУДЕНЬ! — кажуть люди
і вдягають кожухи.

Ганна ЧЕРІНЬ

ПІВНІЧ І ПІВДЕНЬ

Пише Лідочці Микола:
З Філядельфії листа:
„В нас тепер сніги навколо
Вкрили села і міста.

Ледве рухаються авта,
Зупинились поїзди,
І не знаю я, чи завтра
З хати вийдемо куди”.

Пише Ліда із Фльориди:
„Що за спека в нас тепер!
Люди ходять, як сновиди,
Йдуть до моря, до озер.

Сновиди, снохода — sleep-walker.

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

ЗИМОВІ ДАРУНКИ

(Ілюстрація Арка Андрусечка)

З хуртовинами, з морозом
рушила зима.
Не просили її в гості,
та прийшла сама.

Через гори мандрувала —
прямо до села.
Птицям снігу до обіду
щедро принесла.

У долини, у діброви
сипала сповна.
Та й забула, що до снігу
треба ще зерна.

ЗАПИТАННЯ: Чому до снігу треба зерна?

І травичка висихає,
Бо води на все нема...
Отака у нас буває
У субтропіках зима!”

ВОЛЯ! ВОЛЯ!

Відтоді як Тарас познайомився з Іваном Сошенком, життя його дуже покращало. Працював тяжко, але у вільні години вже було йому до кого піти. Не тільки з Сошенком заприятелював Тарас, а й з усіми друзями Сошенка, серед яких було багато мистців. Звичайно, у них були книжки й картини, і Тарас не міг від них відірватися. Він читав жадібно й уважно, і така школа була для юнака кращою від справжніх шкіл, куди деякі учні ходять неохоче і тому багато не навчаються. У Євгена Гребінки збиралися цікаві, талановиті люди.

— Оце прислали мені з України паляниця, сала, яблук — приходьте на бенкет! — запрошував Гребінка.

Це Т. Шевченко. Він говорив про себе: мені хотілося б намалювати картину, а пан велить замітати світлицю. У нього в одній руці пензель, а в другій помело, і він в дуже скрутному стані.

Земляки збиралися, розмовляли, журилися долею українського народу. Тарас уважно прислухався. Боротьба за звільнення свого народу ставала його великою ідеєю. Але перше треба вчитися, працювати. Товариство співало українські пісні. „Ой, зійди зійди, ясний місяцю“...

— Так це моя пісня! — скрикнув Тарас і приєднався до хору. Всі аж замовкли — такий у нього був гарний, дзвінкий голос. Тарас засоромився й перестав співати.

— Чого ж ви замовкли? — крикнув Сошенко. — Ану, якоїсь веселої! Співаймо „Гречаники“!

А як заспівали цієї танкової пісні, Тарас не витримав і пішов навприсядки. І де він навчився так танцювати? Він і сам не знав! Бачив, як танцювали в Крилівці хлопці та дівчата, і запам'ятав. А гарно ж як!

Одного разу Тарас наскладав трохи грошей і вперше в житті пішов у театр. Він вирішив, що колись спробує теж якусь виставу написати, але тільки про Україну.

Сошенко взяв із собою Тараса на вечірку, де був найбільший у ті часи маляр — Карло Брюллов. Цей освічений шляхетний маляр багато побував закордоном, малював на італійський лад, навчав в Академії Мистецтв.

— Треба йому показати Тараса, — вирішили друзі — і показали. Молодий талановитий українець зворушив великого майстра. Він запросив Тараса до себе в гості і, разом із іншими прихиль-

Це Брюллов, малює портрет Жуковського.

никами, почав довгі старання, щоб звільнити Тараса з кріпацтва. В Петербурзі було Товариство Сприяння Мистцям, що також пообіцяло допомогу.

— От тепер я читаю, маю, вчуся, але що з того, коли я — невільник! — нарікав Тарас. — Був я в Польщі, бачив, як там люди борються за волю — так і нам, українцям, треба.

Свої думки він викладав слугам Ширяєва і пана Енгельгардта, доводячи, що вони — такі ж люди, як і їхні пани, а може й кращі, і мають право на свободу. Про це скоро довідалися пани.

— Дати йому батогів! — скомандував управитель.

Добре, що якраз у той час надійшов Сошенко, якийсь уласкавив управителя й захистив Тараса. Але тепер Тарасові заборонено вести будь-які розмови зі служниками...

А тут прийшла зрадлива північна весна... Бідно вдягнений Тарас захворів, тиждень лежав у гарячці непритомний, а потім цілий місяць у шпиталі. Молодість поборол хворобу. Але пригнічений настрої лишився. Тарас жадав волі.

— Потерпи, Тарасе, — казали друзі. — Ми щось придумаємо. А покищо малюй і вчися. Це пригодиться.

— От якби мені до Академії! — зідхав Тарас. — Але як. Я ж не маю школи. Хіба ж наука у п'яного дяка — то школа?

Жуковський у вигляді Долі проголошує виграшний квиток. В одній руці у нього карта, а в другій відпускна грамота Шевченка. Вдалині портрет Жуковського, він танцює від радощів, Шевченко виріс від радості і грає на скрипці.

— А те, що ти сам навчився? — відповідали друзі. — Якби ти сам себе почув, як ти говориш, то зрозумів би, що ти й без школи багато чого навчився.

Із Брюлловим приятелював поет Василь Жуковський, що одночасно був учителем царського сина. Вони вирішили здобути гроші на викуп Шевченка. Але Енгельгардт зовсім не бажав звільняти Шевченка, бо на той час Тарас став неабияким майстром і давав панові добрі заро-

бітки. Отож, Енгельгардт заправив величезний викуп: 2,500 карбованців! Брюллов намалював портрет Жуковського і дав його на льотерію. Всі сподівались, що найбільше квитків купить царська родина, але так не сталося. Як би то не було, гроші зібрали, і 22-го квітня 1838 року Шевченко отримав волю. Було йому тоді 24 роки.

Іван Сошенко розповідає, що в той щасливий день, навесні, він сидів у своєму приміщенні в підвалі й малював. Вже йшла весна, і Сошенко відчинив вікно, щоб подихати свіжим повітрям. Коли просто з вулиці в вікно стрибнув Тарас і кинувся на шию Сошенкові:

— Воля! Воля!

— Що сталося? — Не зрозумів одразу Сошенко.

— Воля! Воля! — повторив Тарас.

Тепер Сошенко зрозумів і сам кинувся обнімати й цілувати Тараса. Вони сміялися і плакали,

бігали по кімнаті і навіть танцювали.

— Воля! Воля! — невпинно кричав Тарас. — Я вільний! Яке це щастя!

— — — — —

Пояснення-словничок: паляниця — рід плоского пшеничного хліба (loaf of flat bread); вечірка — товариська зустріч (party); заправити — зажадати, вимагати (to demand).

ТАРАС ШЕВЧАНКО мав баритон із теноровою закраскою. Дорослою людиною мав виїхати до Італії вчитися сольоспіву, але арешт і заслання не дали йому стати співаком.

КАРЛО БРЮЛЛОВ — російський маляр німецького роду був професором академії мистецтва в Петербурзі. Він опікувався Т. Шевченком, який у нього студіював малярство.

Під час перебування у Вільні Т. Шевченко спостерігав дії польських повстанців проти Росії. Поет і вчитель царського сина Василь Жуковський теж допоміг викупити Т. Шевченка з кріпацтва. Маляр Брюллов виконав портрет Жуковського на льотерію й за гроші з виграшу дідич Енгельгардт дав Шевченкові волю. У листі до приятеля Жуковський нарисовував кілька комічних картин із льотерії.

Це Шевченко і Жуковський, обидва перекидаються від радощів.

Ганна ЧЕРІНЬ

ПОСВЯТА

Коли Тарас здобув нарешті волю,
Дорожчу всіх на світі нагород,
Позбутися не міг страждань і болю,
Бо ще в ярмі лишається народ.

„На волі я! А як же друзі й рідні?
Вся Україна мучиться в ярмі!
Пани знущаються, і тяжко стогнуть бідні,
А хто повстав — карається в тюрмі...”

Я вивчуся! Я син свого народу!
Я свій талант і все йому віддам!
Ми виберемо щастя і свободу
Якщо не нам, то дочкам і синам!”

ЗАПИТАННЯ: Як думав Т. Шевченко допомогти здобути волю своєму народові?

СНІГОВА БАБА

(Ілюстрація Арка Андрусечка)

— Ну те, хто з вас там бистріший?
То ідіть в садок скоріше!
Купи снігу там лежать,
„Бабу” треба нам скачати! —
Хлопці поклик підхопили,
Бабу з снігу враз зліпили;
Очі з вугілля всадили,
Рот із буряка зробили.
От так „баба” — Молодці!
Ну, дивуйтесь горобці.

К. ПЕРЕЛІСНА

СНІЖОК

Снігу, білий сніжку,
Посипай доріжку!
Насип цілу гору
Біля цього двору:
Тут дітки маленькі,
Гуляти раденькі,
У них голосочки,
Як срібні дзвіночки.

КИЦЯ - ЖАРТІВНИЦЯ

(Ілюстрація Юрія Козака)

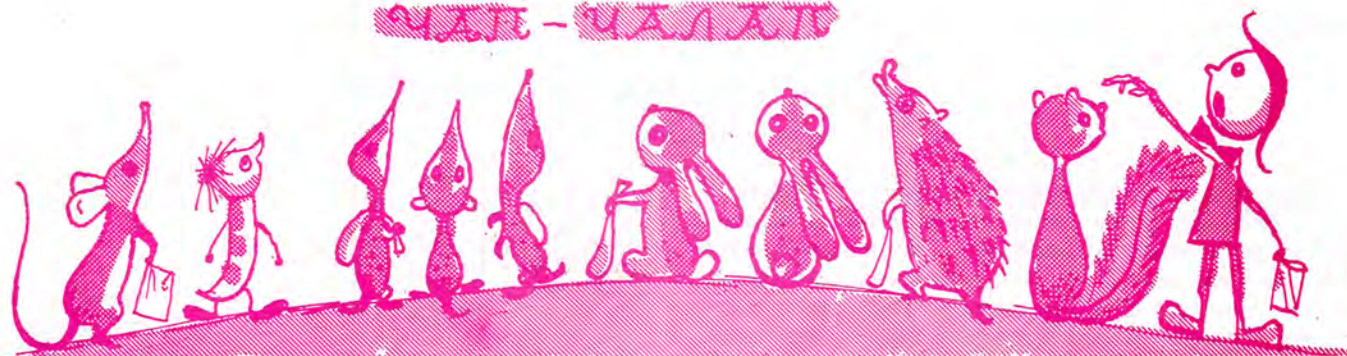
Розповім я вам про кицю,
Нашу кицю-жартівницю:
Киця наша чорна,
Жвава і проворна,
Прудко бігає вона
Від вікна і до вікна,
Через мешкання усе,
Наче шторм її несе.
І на татову полицю
Часто лазить наша киця,
Звідтіля книжки скидає
І вночі усіх лякає.

Кицині зелені очі
Бачать добре й серед ночі,
І бояться мишенята
В нашу хату заглядати.
Тільки б мишка в хату глип —
Наша киця миттю стриб
І поцупила б маленьке —
Затужила б мишка-ненька!

Отака то наша киця,
Наша киця-жартівниця!

ЧАДІ - ЧАЛАТІ

Жде ось лісова вся школа
Чи не йде святий Микола.

Починає вже смеркати,
А Святого не видати.

— Чи надії всі даремні?
Може ви були нечемні?

Перша Мишка тут присіла:
„Шкварки в п'ятницю я їла”...

— „А ти чемний був, Корнійку?” А Партики невеликі:
„Раз з Партиками мав бійку”...

„В школі ми зчиняли крики”...

Теж признались Зайченята,
Що не слухалися тата.

Їжачок покався знов,
Що когось там поколов.

Похвалилась тільки Білка:
„Чемна я від понеділка!”

Раптом з хмарки для усіх
Щось посипалось, як сніг.

Куглі-муглі цукеркові,
Фідригалки кольорові —

Марципани, мандаринки —
Просто з неба до торбинки.

ЕКО

ЯК СОНЕЧКО НАРОДИЛОСЯ

(Казочка бабуні)

Одного зимового вечора прийшли внуки відвідати бабуню. Вони знали, що бабуня, як завжди, почаствує їх чимось смачним — коржиками, рога-ликами, пиріжечками та й розкаже щось цікаве, якусь пригоду або казочку. Бабуня вміла дуже гарно оповідати казки й знала їх безліч, та все нові й нові, що їх діти досі не чули. Ось вона вже поставила на стіл усяке печиво, а воно було таке запашне й смачне!

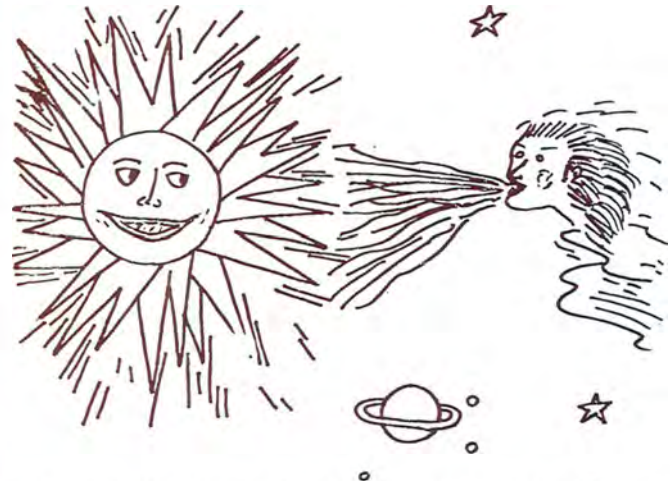
— Їжте, дітки, — це все свіженьке, сьогодні спекла! — вгощала вона внуків. А внуки теж не з прожніми руками прийшли, — старші, Тарасик і Катруся, показували бабуні свої шкільні малюнки, бо вони вже до першої класи ходили, а малий Михась похвалився, що букви вміє писати — А, Б, В і Д, як мама його навчила й тоді він зміг написати БАБА. Біля того слова Тарасик намалював снігову бабу, вийшла вона, як справжня, а над нею — сонце, велике, золотисто-жовте. Цей малюнок діти принесли бабуні на дарунок і вона їх похвалила, та й котикові Мурчикові той малюнок сподобався, він його понюхав і лапкою доторкнувся до сонечка.

— Бабуню, а ви нам казочку розкажете? — спитала Катруся.

— Казочку хочете? — усміхнулася бабуня. — Добре, почастую вас і казочкою. Ось я розкажу вам як сонечко народилося. Про це давно оповідали старі люди. Хочете послуhati?

— Хочемо, хочемо! — в один голос озвалися діти.

— Добре! — сказала бабуня. — Тільки з такою умовою, щоб ви зробили мені малюнок до цієї казочки. Ну, то слухайте. Давно-давно колись у широкому степу взимку розгулявся великий вітер. Це був найстарший брат того малого вітру, що вам щічки сьогодні, разом з морозом, нарум'янив. Сердитий був цей великий вітер, а лютий мороз був ще зліший та й любив великому вітрові силу свою показувати, заморожувати його. Зіщулився великий вітер від того морозу, аж заледенів. Що ж його робити? Раптом побачив він на небі зірочки, що як розжарені вуглинки світяться, та й подумав: „От як я їх роздмухаю, то може й тепліше мені стане”. І став він з усієї сили дмухати, дмухати та й дивиться, що одна зірка стає круглішою і яснішою. Він і заповзвся її ще більше роздувати, а вона, мов те

вогнище, теплом на нього дихала та все збільшувалася, заокруглювалася й стала так жаром палити, що десь подівся з пережляку і той лютий мороз. А вогняна зірка перетворилася на велику, світляну розжарену кулю й вже ніколи не згасала. Люди на землі втішилися, зраділи звірі й птахи, тепло їм стало й затишно, — тепер і лютий мороз був їм не страшний. І стали люди називати ту світляну й гарячу кулю сонцем, а тому, що сонце було тепле, добре й лагідне, світило й гріло, то казали: „Ой, сонечко ясне!” Ось так сонечко й народилося.

— А що тоді зробив великий вітер? — спитав малий Михась. Бабуня подумала й сказала:

— А вітер тоді втихомирився, обігрівся й пішов спати, мусів спочити, бо дуже втопився від тієї важкої праці. Оце така казочка, а справді ви ж знаєте, що Бог дав нам і сонечко, і все, що на землі...

— О, я вже знаю який малюнок я зроблю до тієї казочки! — зрадів Тарасик. — У школі ніхто такого малюнку не буде мати!

Коли діти повернулися додому, Тарасик сів і відразу почав малювати, а Катруся давала йому свої поради. Михасик сказав, що він також додасть до малюнку щось дуже гарне. І він додав проміння.

А який малюнок ви, діти, зробили б до цієї казочки?

Дітки — здрибнілі від діти; зіщулитися — знітитися (to shrink, to shrivel).

НЕМА СОНЕЧКА

Збудився вранці хлопчик,
Надвір мёртвій іде:
„Горобчику, горобче,
А сонце — де?”

Прийшли холодні хмари
(Прислала їх Зима)
І сонечко забрали
І вже — нема...

Не стало квітів гожих,
Ні яблук, ні грушок —
Біжи мёртвій, небоже,
По кожушок”.

Р. Завадовиз

МАЛЕНЬКА ЮЛЯ

(Загадка)

Сиджу якось тай думаю,
Що гарненьку доню маю,
Доню милу, доню чемну
І маленьку і приємну.

Коли доня хоче їсти,
Намагається вже сісти.
Хоч піднятися не може,
Але хтось із нас допоможе.

Ручку в ротик запихає,
Ніби молочка шукає,
Щось під ніс собі бурмоче,
Коли їсти дуже хоче.

Наша Юля спить багато.
Скоро скаже: „мама”, „тато”,
Дідусів, бабусь згадає,
Добре їх тепер не знає.

Юля гарна є на вроду,
Юля дуже любить воду,
В ванні ніжками тупоче,
Ніби плавати вже хоче.

І звіряток Юля любить,
Ніжно ручками голубить.
А як близько є десь котик,
Вмить лягає на животик.

Юля все вже розуміє,
Хоч ходити ще не вміє;
На животику повзає
На підлозі щось шукає.

Повзає і сая і так,
Пробує усе на смак,
Що смакує — то ковтає,
Що погане — викидає.

Досить мені вже хвалитись
Я прошу вас роздивитись...
Хто уважний — відгадає
Скільки рочків Юля має?!

Мама Ганнуса з України

Микола ЩЕРБАК

КОЛИСКОВА

(Ноти на стор. 16-ій)

А-а-а, коточок
Вхопив бабин клубочок
Та й потягнув за ниточку

І підкинув в колисочку
А-а-а, синочку,
Мій малесенький коточку...

А ми візьмемо клубочок —
Хай побавиться синочок
Поки спатки-дрімки схоче,
Поки котик не воркотче...
А-а-а, синочку,
Люлі-люлі, синочку,
Мій малесенький коточку!

Дрімки — від дрімати (to nap, to doze); воркотати — муркотати (to purr).

ПОРА ЗМІНИТИ МІСЦЕ . ПОСЕЛЕННЯ

(Ілюстрація авторки)
(Закінчення)

— Глянь, мамо... дивись що ми знайшли — закликала Джессі. Дівчата оглядали свій новий дім. В кутку кабіни вони знайшли дерев'яну коробку, яку шкоти їм залишили. Грейс принесла коробку мамі, яка вдивлялася в течію ріки. Там, де ріка вигнулася коліном, вона побачила низку індіанських шатер.

Коли Грейс поклала коробку на мамині коліна, вона сказала: — Господи! Що в цій коробці може бути?! Мама була не менш цікава від дівчат. Вона теж любила несподіванки. Джессі відкрила вічко і поглянула досередини.

— Що це, Джессі? Дай і мені поглянути! — закликала Грейс.

Джессі залилася сміхом: — Це щось для мами — промовила — й витягла невеличку пляшечку. Решта були книжки. Мама взяла свій презент і стала читати напис: „Сенека — індіанський олійок. Тільки для лікування”.

— Я ніколи про це досі не чула — сказала — правда, яка гарна пляшечка. Мама уважно приглядалася, як діти роздивлялися книжки. Батько теж приглядався. Він відчував, що Провидіння опікувалося його родиною.

Коли сонце почало заходити, батько сказав до мами: — Потримай стерно, а я спробую видоїти корову, щоб ми мали молоко на вечерю. Він узяв ведро, сів на дерев'яну скриньку і почав доїти корову. Раптом корова копнула задньою ногою і перекинула ведро. Батько спробував удруге. Тим разом корова поставила ногу в ведро і недовірно глянула на батька. Батько здивувався й подумав, що шкот знав, мабуть, якийсь секрет доїти корову, якого він не знає.

— Можливо, що корова звикла, щоб її доїла жінка — промовила мама — дозволь, я спробую. Мама почала мугикати пісеньку і це успокоїло корову. Вона перестала копати. Незабаром мама надоїла повне ведро густого молока.

Дні минали, але нічого нового не траплялося. Еклі зустрічали тільки багато торговельних суден, які плили в напрямі Кентаки й Нового Орлеану. Вони були навантажені мукою, горілкою, яблучним соком, глиняними виробами, металевим посудом, одягом, склом.

Вночі вигляд околиці змінився. Ясними ночами ріка блистіла срібисто, а місячне сяйво падало на дерева й на трави. Нічні птахи-дремлюхи видавали жалісні звуки. Еклі не зупинялися, тільки плили далі, керуючи човном на зміну. Одного ранку батько зударився зі стовбуром поваленого дерева, який надплив так несподівано, що неможливо було його обминути. Човен застряг. Батько сів на

поклад, щоб оволодіти собою. Його зір затримався на галявині, яка лежала напроти місця, в якому застряг човен. Левада була вкрита конюшиною, яка цвіла рожево.

— Мамо — закликав батько — подивись! Чи ж це не чудове місце розвести бджоли?

Він так захопився видом, що мама не знала, що йому відповісти. За хвилину сказала: — Вийдім на берег. Оглянемо судно, чи не пошкоджене і приглянемося леваді. Вона теж вважала, що це місце прекрасне.

Подружжя довідалося, що цю ділянку землі можна купити по два долари за акр. Треба було лише полагодити справу з місцевому земельному уряді й отримати документ власності. Щодо акрів, їх можна було придбати скільки завгодно.

Цього вечора Еклі варили вечерю на суходолі. Батько поклав металеву плиту на чотири плоскі камені, щоб сажка не забруднила посуду. Батько нарвав мамі букет диких рож. Коли сім'я сіла вечеряти, місяць-новик з'явився на веховитті дерев і повіяв легіт. Їхня подорож скінчилася.

* *

Дні, тижні, місяці минали в праці. Але мама знаходила кожного дня час вчитися в школі. Навчан-

ня відбувалося на човні. Батько змайстрував полиці, стіл, лавки. Джессі і Грейс подбали про шматки вугілля і клапті білої березової кори, щоб писати, бо ні таблиці, ні крейди не мали. Зате мали книжки, залишені їм шкотами. Все таки ріка була більш приманлива від книжок! Тут були стада водної птиці, часто пробігали сарни до водопою. Ропухи рахкали на суходолі, течією пропливали вужі, а краплисті жаби вигрівалися на листі водяних лілей. Літали метелики, а птиці вганялися за комахами.

Дні проходили швидко. Прибували нові поселенці. Незабаром прийшло до школи троє нових дітей. Одного дня з'явилася висока вродлива індіанка з малою дитиною. Дівчинка мала довгі чорні вії й рожеві щічки. Була вдягнена в доморобний одяг. Її мама мовчки підійшла до столу й поклала шмат сарнини. Вона посадила дитину на лавку й відійшла беззвучно в ліс. Школа збагатилася ще одною дитиною. Мама на хвилину заніміла, але зараз отямилася і легка усмішка з'явилася на її обличчі. Вона стала продовжувати лекцію. Індіанська дівчинка сиділа тихенько.

З того часу кожного дня індіанська мама приносила щось із собою — свіже м'ясо, рибу, горіхи, ягоди, гриби. Взамін мама вчила її дитину письма і мови білої людини. Мала дівчинка була здібна. Але кожного дня, коли кінчалася навчання, вона звертала свій зір туди, звідкіля приходила її мама. На вид мами очі дівчатка блистіли радістю.

* * *
Пізнього літа Еклі були готові спровадитися до новозбудованого дому. Ділянку землі прочищено. Батько купив кілька роїв бджіл і примістив їх у солом'яних вуликах. Незабаром по околиці пішла слава про батькову пасіку й його називали „Бджолярем Огайо”.

Батько вибрав добре місце поселитися!

* * *
Холодний західний вітер віщував дощ. Батько вирішив одного дня не працювати при будові хати, ані не доглядати бджіл. Він працював пильно пилкою й молотком над якоюсь несподіванкою. Скінчивши працю, батько пішов додому, несучи щось під пахвою. На запит мами, чи все гаразд, він сказав: — Так, так. Я зробив щось для тебе. Що думаєш про це? І він показав мамі напис на дерев'яній дошці — „Школа Скелі Індічної Ноги”. —

Мама пригорнула напис до грудей. Вона була дуже вдоволена.

Стертий Зуб був би теж задоволений...

Пояснення-сповничок: коробка — скринька (box, chest); стерно — rudder, helm; мугикати — підспівувати (to hum); дремлюга — жалібний птах (whippoorwill); оволодіти собою — опанувати себе (to regain composure); галявина — галява (clearing in the forest); левада — meadow, grass plot; ділянка — lot, plot; скільки завгодно — скільки забажаєш (as much as one wants); сажка — soot, smut; легіт — вітерець (breeze); верхів'яття — top, crown of a tree; комаха — insect; доморобний — hand made; отямитися — to collect oneself; рій — swarm, cluster.

Роман ЗАВАДОВИЧ

ПРИСНИВСЯ ГАЛІ АНГЕЛИК

Приснився Галі ангелик маленький
Із срібною коробкою в руках,
Такий собі рум'яний, чепуренький,
Зовсім як той, що є на образках.

А вранці, як збудилася Галинка,
То вже стояла прибрана ялинка,
А під ялинкою в обгортці золотій
Ота коробка, що приснилась їй.

— Мій ангелику, мій небесний друже! —
Молилась до подушки тулячись. —
Тобі я вдячна за дарунок дуже,
А ти мені частіше так приснисть!

Чепурний — tide, clean; обгортка — wrapping.

УЛЮБЛЕНА КОРІВКА МИНЬКА

(Спогад із дитячих років)

Корівку Миньку любила вся родина Ницька. На сонці її шерсть виблискувалася, як червоне золото. Минька була невеличка, але огрядна, кругленька, з гарною голівкою та з великими блискучими, наче задуманими очима. Роги в неї були якраз пропорційні до її голови. Була лагідна і слухняна. Всі діти радо займалися нею, напували її, пасли, доглядали. Минька ніколи не йшла самопас, навпаки завжди очима шукала свого пастуха. Тому й пастушки могли забавлятися біля річки.

Селянські діти не мали забавок, зате кожне з них уміло щось змайструвати — сопілку, свистілку, батіжок чи візочок. Деякі хлопці вміли робити штудерні млинки з вербових прутиків. Вони пускали їх на воду й тішилися, як вони крутилися. Гумових м'ячиків діти не мали, то ж робили собі м'ячки з тваринної шерсти, скручували їх у долонях і ними гралися, хоч такі м'ячі не підстрибували, бо не було в них повітря. Діти бігали теж за метеликами, або шукали гнізд диких бджіл чи джмелів, щоб поласувати медом. Це було небезпечно, бо джмелі боляче жалили.

Минька охоче йшла на пасовище, коли хтось із домашніх провадив її, йшов коло неї та гладив її шерсть. Під час польових робіт у літню пору треба було всіх, навіть дитячих рук до праці. Тоді громадський пастух пильнував корів цілого села. У великому стаді корів Минька губилася й ніхто її не завважував. Але вона паслася спокійно, тільки хвостом обганяла влізливі мухи. Вміла знайти собі сама найкращу траву й паслася осторонь інших корів. Коли приходив час поїння, вона переставала пастися, піднімала свою гарну голівку й терпели-

во ждала, поки поженуть її до води. Коли ж пастух забарився, тоді сама йшла до річки.

Як Ницькова мама доїла ввечері Миньку, всі діти чекали з горнятками на тепле, свіже молоко ще й з піною.

Коли народилося їй телятко, вона доглядала його пильно. Воно було зовсім біле й Минька дуже його любила, часто лизала його, чепурила, вела за собою на пашу. Воно теж любило маму.

Раз трапилося, що на пасовиську Минька з телятком зайшла поміж стадо чужих корів. Одна із них не сподобала собі білого телятка й почала його штовхати. Минька розсердилася і з розгону вдарила чужу корову рогами. Обі корови почали колоти себе і так заплуталися, що тяжко було їх розлучити.

У цій бійці Минька зламала ріг так, що прийшлося його відрізати, бо корова терпіла великий біль. Після операції, яку якийсь селянин зробив невдало, рана кривавила й не хотіла загоїтися. Минька посумніла, почала худнути й марніти, перестала давати молоко. Прийшлося Миньку продати. Вся родина жалувала за нею й не могла її забути.

А Ницько, тепер уже доросла людина, скільки разів побачить гарну, зелену траву зараз каже: „От розкішна травичка, сюди пригнали б Миньку пастися!“

Пояснення-словничок: **Ницько** — це здрібніле хлоп'яче ім'я від Нестор; **огрядний** — corpulent; **самопас** — без догляду; **джміль** — bumble bee; **жалити** — to sting; **забаритися** — спізнитися; **чепурити** — to trim.

С Н І Г

Ілюстрація авторки

Хто ж це, хто ж це вулицями
Нині вранці біг,
Хто розсипав доокола
Білий, білий сніг?

То Зима гуляла містом
В шубі сніговій,
А за нею біг холодний
Вітер-буревій.

Уляна КРАВЧЕНКО

Ілюстрація Юрія КОЗАКА

ПОСПІШИ, ДИТИНО МИЛА!

Поспіши, дитино мила,
Глянь на світ округ:
Снігом все зима покрила —
І поля, і луг.

Ні зогрітись у промінні,
Ні знайти зерна,
Ось лежить там на камінні
Пташка нежива.

А тут друга, мов примліла,
Жалібно квилить:
Поможи, дитино мила,
Сю зиму прожити.

Обережно, о дитятко,
Стіл щодня змети —
І кришини перед хатку
Пташці принеси.

Дай зернятко, дай кришину.
За дрібний цей дар
Спів почуєш наш, дитино,
Як настане яр.

Бо минеться хуртовина.
Й завітає мир.
І тоді тебе пташина
Зазове на пир.

На природи пир багатий
І у гай підеш.
Там знайдеш наш рід крилатий
І квітки знайдеш.

Буде тобі веселенько,
Бо за щирий дар
Втіху дасть само серденько.
Більшу ще, як яр.

— КОЛИСКОВА —

СЕРГІЙ ЯРЕМЕНКО 1928

ПОВІЛЬНО

А - А - А, КО - ТО - ЧОК ВХО - ПИВ БА -

БИН КЛУ - БО - ЧОК ТАЙ ПО - ТЯГ - НУВ ЗА НИ - ТОЧ - КУ

І ПІД - КИ - НУВ ВКО - ЛИ - СОУ - КУ...

С. Яр. —
8.8.1928